

TEMINIS (ILGALAIKIS) PLANAS

PROJEKTAS

Dalykas:	Lietuvių kalba
Klasė:	10
Pamokų skaičius:	5 pamokos per savaitę (iš viso 170 pamokų)
Laikotarpis:	1 mokslo metai
Priemonės:	Bendrosios programos. Kęstutis Urba. Literatūros šaltiniai. Vadovėlis 10 kl., pirmoji knyga. Kęstutis Urba. Literatūros šaltiniai. Vadovėlis 10 kl., antroji knyga. Bronius Dobrovolskis, Regina Koženiauskienė, Danguolė Mikulėnienė. Lietuvių kalba 10 kl.

Tikslas

Sudaryti prielaidas mokiniams ugdytis komunikavimo ir kultūrinę kompetencijas, būtinas kiekvieno žmogaus visaverčiam asmeniniam gyvenimui, sėkmingai mokymosi, visuomeninei ir būsimai profesinei veiklai.

Uždaviniai

- supranta sakytinio ir rašytinio teksto paskirtį;
- kuria įvairaus pobūdžio sakytinius ir rašytinius tekstus, siekdami įvairių tikslų įvairiose socialinėse ir kultūrinėse situacijose;
- suvokia visų kalbos dalių pagrindinius skirtumus, rašybos ir vartojimo ypatumus, laikosi pagrindinių kalbos normų;
- ugdomi poreikį sąmoningai skaityti, gebėjimą kritiškai vertinti įvairaus pobūdžio tekstus ir įvairias kultūrinio gyvenimo formas;
- ugdomi poreikį nuolat tobulinti savo kalbinius gebėjimus, remdamiesi kalbos ir literatūros žiniomis, įgunda tiksliai taikyti įvairias strategijas;
- pažįsta grožinės literatūros savitumą, patiria estetinių išgyvenimų, supranta esminių vertybių prasmę;
- pažįsta kalbą ir literatūrą kaip tautos kultūros dalį, suvokia kultūros tradicijas ir jas kūrybingai plėtoja.

Vertinimas

Vadovaujamosi mokyklos ir mokytojo parengta vertinimo sistema, siūloma derinti diagnostinį ir kaupiamąjį vertinimą atsižvelgiant į darbo formas, pamokos uždavinius, mokinių galimybes. Galimas apibendrinamasis vertinimas baigus etapą ar trimestrą/semestrą. Numatyti kontroliniai darbai, rašiniai, projektiniai darbai įvertinami pažymiu. Kalbėjimo užduotys vertinamos pagal Lietuvių gimtosios

kalbos pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo programoje pateiktus kriterijus. Kitų vertinamų darbų vertinimo kriterijus numato mokytojas ir su jais iš anksto supažindina mokinius.

I etapas: 10 klasės lietuvių kalbos kurso apžvalga (1 – 2 pamokos).				
Turinys	Val. sk.	Gebėjimai, rezultatai pagal BP. Žinios ir supratimas	Vertinimas	Pastabos
Su mokiniais aptariamos pagrindinės lietuvių kalbos ugdymo sritys (kalbėjimas, klausymas, skaitymas, rašymas), pristatomas 10 klasės lietuvių kalbos teminis (ilgalaikis) planas, numatyti etapai, supažindinama su mokymo ir mokymosi priemonėmis, skaitytinis literatūros sąrašas. Įvardijami siektini rezultatai. Išsiaiškinami mokinių poreikiai ir lūkesčiai. Pagal galimybes numatomos plano korekcijos.	<u>1-2</u>	Gebės sąmoningai klausytis, stebėti ir koreguoti savo suvokimą, tikslingai naudosis tinkamomis klausymo ir kalbėjimo strategijomis. (1.3) Stebės auditorijos reakciją ir atitinkamai reaguos.	Supažindinama su vertinimo sistema.	
II etapas: Lietuvių tautosaka: nuo žmogaus sampratos iki mitinio mąstymo atšvaitų. Vientisinių, sudėtinių sujungiamųjų ir sudėtinių prijungiamųjų sakinių skyryba. Teksto komponavimas. (27 pamokos)				
<u>Skaitymas, literatūros (kultūros) pažinimas</u> Pristatomos tautosakos rūšys ir žanrai. Tautosakos klasifikacija. Pateikiama pavyzdžių. Liaudies dainų skirstymas pagal temą, paskirtį bei funkcijas. Liaudies dainų klausymas ir dainavimas (integruota lietuvių kalbos ir muzikos pamoka). Darbo, vestuvinės, karo dainos. Dainų veikėjai. Veikėjų literatūriniai portretai. <i>Pasirinktų liaudies dainų analizė (komentuojamasis skaitymas).</i> Liaudies dainų archetipų įvaizdžiai	<u>10</u>	1 Mokės tiksliai, aiškiai informuoti: nuosekliai, dalykiškai paaiškins sąvokas, analizuos procesus, reiškinius; laikantis numatytų kriterijų pristatys objektą ar veiklą. (1.5) 2 Išsakys savo požiūrį apie gana abstrakčius dalykus, vertins, argumentuojant remsis įvairiais šaltiniais. (1.7) Lavins gebėjimą vertinti klausomo teksto turinį, raišką, poveikį klausytojui ir kalbėjimo kultūrą: tinkamai pasirinkus vertinimo kriterijus išsakys savo požiūrį, argumentuos. (1.2) 1 Interpretuos skaitomus tekstus: paaiškins netiesiogiai	Rašinys/ analizė ir interpretacija pagal lietuvių liaudies tautosaką. Referatas/ kūrybinis darbas „Tautosakos ženklai šiandieninėje aplinkoje“.	

<p>autorinėje literatūroje. Lietuvių liaudies pasakų pasaulis. Veikėjų charakterizavimas.</p> <p>Pasirengimas rašiniui arba liaudies dainos analizei. Rašinio planavimas.</p> <p><u>Kalbos pažinimas</u> Žodžių darybos kartojimas. Reikšminės žodžio dalys. Žodžių darybos būdai. <i>Diagnostinis testas</i> Pavojingesni žodžio dalių rašymo atvejai. Kalbos dalių kartojimas, morfologinis nagrinėjimas. <i>Aiškinamasis diktantas.</i> Didžiųjų raidžių rašymas, pavadinimų rašymas. Įvardžiuotinių formų rašyba. Žodžių rašymas kartu ir atskirai. Rašybos kartojimo atsiskaitomasis darbas. Pagrindinės ir antrininkės sakinio dalys, jų raiška. Sintaksinis sakinio nagrinėjimas Privalomosios vietišio sakinio skyrybos taisyklės. <i>Diagnostinis testas</i> Pasirenkamosios vietišio sakinio skyrybos taisyklės. Sudėtinis sakinyš. Sudėtinių</p>	<p>1 1 2 <u>12</u> 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1</p>	<p>pasakytas mintis, požiūrius, grožiniame kūrinyje vaizduojamas situacijas remiantis įvairių sričių žiniomis, teksto visuma, teksto istoriniu kultūriniu kontekstu. (2.1.B)</p> <p>Grupuos informaciją: aiški- neiški, žinoma-nežinoma, naudinga- nenaudinga, patikima- nepatikima. Atpažins tautosakos tipažus, vertybes. Supras, kad to paties teksto interpretacijos gali būti įvairios, svarbu, kad jos būtų pagrįstos tekstu. Atpažins pagrįstas ir nepagrįstas interpretacijas.</p> <p>Lavins gebėjimą taikyti daugumą rašybos, skyrybos, gramatikos taisyklių; sieks mintis formuluoti aiškiai, tiksliai, glaustai, logiškai. (3.2)</p> <p>Skirs vietišius ir sudėtinius sakinius. Paaiškins rašybos ir privalomosios skyrybos atvejus, savo padarytas klaidas. Taisyklingai vartos gramatines formas ir konstrukcijas. Lavins gebėjimą išsakyti savo požiūrį, nuosekliai plėtojant pagrindinę mintį, vertins. Tinkamai argumentuos remiantis įvairaus pobūdžio šaltiniais.</p>	<p>Diktantas su gramatine užduotimi.</p>	
--	--	---	--	--

<p>sujungiamųjų ir sudėtinių prijungiamųjų sakinių skyryba. Diktantas su gramatine užduotimi. <u>Rašymas</u> Rašytinių tekstų kūrimo žingsniai (tikslai, temos ir pagrindinės minties sąsajos, medžiagos paruošimas). Literatūrinio arba samprotavimo rašinio planavimas. Atsiskaitymas (rašinys/ teksto analizė ir interpretacija)</p>	<p>1 <u>5</u> 2 1 2</p>	<p>(3.1.D) Mokės kurti įtikinamojo pobūdžio tekstus: polemizuos su kitų požiūriais nurodant argumentų silpnumą, pasiūlant alternatyvų. Tinkamai pasirinks kalbinės raiškos priemones. Komponuos tekstą laikantis trinarės struktūros reikalavimų (įžanga, dėstymas ir pabaiga). Skirs pagrindinę tezę, teiginius, argumentus, kontrargumentus. Tinkamai komponuos pastraipas. Mokės cituoti, perfrazuoti šaltinius.</p>		
---	--	---	--	--

III etapas. Žmogaus pasaulėvoka. Tautosakos atspindžiai lietuvių literatūroje. Kirčiavimas. Rašytinių tekstų kūrimas. (27 pamokos)

<p><u>Skaitymas, literatūros (kultūros) pažinimas</u> Tautosaka literatūroje. K. Saja. „Po to, kai jie pavirto medžiais“. Idėja. Paveikslų interpretavimo galimybės. Rašinys (recenzija) pagal K. Sajos literatūrinę pasaką „Po to, kai jie pavirto medžiais“. Just. Marcinkevičius. Baladžių poema „Devyni broliai“. Žanro specifika, tautosakos ženklų prasmė. <i>Komentuojamasis skaitymas/ teksto suvokimo testas.</i> L. Dovydenas. Literatūrinės pasakos „Pamotė ir podukra“ tautosakiškumas. J. Skrablauskaitė. Apysaka „Liūnsargių moteris“. Apysakos sakmiškumas. Teksto suvokimo testas (pasirinkto kūrinio) <u>Kalbėjimas ir klausymas</u></p>	<p><u>11</u> 2 2 2 1 1 2 1 <u>3</u></p>	<p>Ugdys gebėjimą daryti teksto visumą apibendrinančias išvadas: remiantis tiesiogiai pasakytais dalykais, potekste ir kūrinio kontekstu, nurodys teksto tikslą, aptars tematiką, problemas, pagrindines mintis, vertybes. (2.1.A) Atpažins aiškiai išsakytus ir numanomus autoriaus tikslus. Skirs biografinį, socialinį, istorinį, kultūrinį kontekstus. Sies kūrinio vaizduojamąjį pasaulį, problematiką, vertybes su kūrinio kontekstu. Mokės tiksliai, aiškiai informuoti: nuosekliai dalykiškai paaiškinti sąvokas, analizuos procesus, reiškinius, laikantis numatytų kriterijų pristatys objektą ar veiklą (pvz., knygą, projektą). (1.5)</p>	<p>Rašinys (recenzija) pagal K. Sajos literatūrinę pasaką „Po to, kai jie pavirto medžiais“. Teksto suvokimo testas (pasirinkto kūrinio).</p>	
--	---	--	--	--

<p>Dialoginis viešasis kalbėjimas. Diskutuojame skaitytų tekstų temomis. Sakome monologines kalbas.</p> <p><u>Rašymas</u> Rašome recenziją ir anotaciją (nuomonės pateikimas ir argumentavimas).</p> <p><u>Kalbos pažinimas</u> Pagrindinės kirčiavimo taisyklės. Mokomės kirčiuoti pagal kompiuterines programas, naudotis internetiniais žodynais. Kirčiuotės. Veiksmažodžių kirčiavimas. Išvestinių veiksmažodžio formų kirčiavimas. <i>Diagnostinis testas.</i> Prieveiksmių kirčiavimas. Testas</p>	<p>1 1 1 2 11 1 1 2 3 1 2 1</p>	<p>Pasirinks būdus ir priemones, padedančius adresatui geriau suvokti informaciją (pvz. abstrakčias sąvokas paaiškina paprastesne kalba). Gebės kalbėti atsižvelgdami į adresatą (mažai pažįstami ar nepažįstami žmonės) ir komunikacinę situaciją(įvairios oficialios situacijos). Tinkamai pasirinks kalbinę raišką ir turinį. (1.4) Supras, kaip reikia klausytis (dėmesys žodžiams, kurie nukreipia į svarbią informaciją, pauzių reikšmė, pasižymėjimo svarba). Paaškins, kaip klausymo strategijų pasirinkimas priklauso nuo klausymosi tikslų. Numatys klausytojų lūkesčius. Kalbėdami stebės auditorijos reakciją ir atitinkamai reaguos. Lavins gebėjimą taikyti daugumą rašybos, skyrybos, gramatikos taisyklių: sieks mintis formuluoti aiškiai, tiksliai, glaustai, logiškai. (3.2) Pasirinks tinkamą žodyną, žinyną ar kitą informacijos priemonę konkrečiam tikslui pasiekti. Taisyklingai vartos gramatines formas ir konstrukcijas.</p>	<p>Kirčiavimo testas.</p>	
<p>IV etapas: Biblija ir jos legendų interpretacijos. Referato rašymas. Sintaksė. (31 pamoka)</p>				
<p><u>Skaitymas, literatūros (kultūros) pažinimas</u> Biblija- kultūros dokumentas. Biblijos sandara ir autorystė. Pradžios knyga. Personažai, patarlės, priežodžiai, sąvokos, jų prasmė.</p>	<p>11 2 1</p>	<p>Mokės interpretuoti skaitomus tekstus: paaškins netiesiogiai pasakytas mintis, požiūrius, grožiniame kūrinyje vaizduojamas situacijas remiantis įvairių sričių žiniomis, teksto visuma, teksto istoriniu kultūriniu kontekstu. (2.1.B) Supras, kad to paties teksto interpretacijos gali būti</p>	<p>Teksto suvokimo testas.</p>	

Baironas. Poetinė filosofinė drama „Kainas“.	2	įvairios, svarbu, kad jos būtų pagrįstos tekstu. atpažins pagrįstas ir nepagrįstas interpretacijas.		
Romantizmo estetika kūrinyje. Neoromantizmas literatūroje. <i>B. Brazdžionio eilėraščių „Po viešpaties dangum“ ir „Regėjimas“ analizė.</i>	2	Skirs grožinio kūrinio pasakotojo ir veikėjo reiškiamus požiūrius.		
I. Meras. „Lygiosios trunks akimirka“. Paralelės su Biblija. Romantinė ir realistinė plotmė.	2	Lavins gebėjimą reikšti mintis žodžiu taisyklinga ir stilinga kalba: paisys kalbos normų, kalbės tiksliai, aiškiai, glaustai, sieks įtaigumo. (1.9)		
Senojo testamento pasirinkto teksto ir Rytų poezijos tekstų lyginimas.	1	Mokės pasirinkti kalbinę raišką ir pritaikys turinį atsižvelgiant į situaciją (oficiali, neoficiali) ir adresatą.		
Teksto suvokimo testas.	1	Išsakys savo požiūrį, nuosekliau plėtos pagrindinę mintį, vertins. Gebės tinkamai argumentuoti remiantis įvairaus pobūdžio šaltiniais. (3.1.D.)		
<u>Kalbėjimas ir klausymas</u>	<u>2</u>			
Raškus eilėraščių skaitymas, komentuojamasis skaitymas.	1			
Bendrosios samprotavimo taisyklės.	1			
<u>Rašymas</u>	<u>6</u>			
Rašome referatą. Pagrindiniai referato rašymo principai.	2			Kūrybinis darbas/ referatas.
Kiti referato rašymo etapai (adresatas, skaitymas ir konspektavimas ir kt.)	4			
<u>Kalbos pažinimas</u>	<u>12</u>			
Sintaksė. Sudėtinio sakinio kartinimas. Sudėtinųjų sujungiamųjų sakinių skyrybos aiškinimas.	2	Lavins gebėjimą taikyti daugumą rašybos, skyrybos, gramatikos taisyklių; sieks mintis formuluoti aiškiai, tiksliai, glaustai, logiškai. (3.2)		Diktantas su sintaksinio nagrinėjimo užduotimi.
Sudėtiniai bejungtukiai sakiniai.				
Bejungtukųjų sakinių skyryba.	1	Skirs vientisinius ir sudėtinius sakinius.		
<i>Diagnostinis testas</i>	1	Skirs visų rūšių sudėtinius sakinius.		
Sudėtinųjų mišriųjų sakinių skyryba.	1	Mokės cituoti, perfrazuoti šaltinius.		
Sintaksinis nagrinėjimas.	2	Tinkamai vartos siejamąsias priemones (dalelytes, jungtukus, įterpinius, siejamąsias pastraipas).		
<i>Aiškinamasis diktantas</i>	1			

Kalbu, kad manęs klausytusi. Retorika. Infomacijos pristatymas. Pristatymo reikalavimai, planavimas, informacijos pateikimo formos, žodinės ir nežodinės raiškos formos. Viešųjų dialogų ir dalykinių pokalbių rūšių aptarimas. Viešųjų kalbų sakymas.	1 3 4 1	rengimosi kalbėti (kalbos turinio ir paties kalbėjimo planavimo), kalbėjimo strategijos asmeniškai tinkamos, numatys kalbėjimų tobulinimo sritis, išsikels mokymosi tikslus ir numatys, kaip jų siekti. (1.10)		
<u>Kalbos pažinimas</u> Leksika ir dialektologija. Kartojimas. Lietuvių kalbos tarmių aptarimas. Bendrinės kalbos santykis su tarmėmis. Tarmybių vartojimas. Leksikos normos ir jų pažeidimai. <i>Diagnostinis testas</i> Leksikos ir dialektologijos apibendrinimas. Kalbos testas	<u>9</u> 1 1 2 2 1 1 1	Pratinsis reikšti mintis žodžiu taisyklinga ir stilinga kalba: paisys kalbos normų, kalbės tiksliai, aiškiai, glaustai, sieks įtaigumo. (1.9) Aptars tarmybių vartojimo sritį ir tikslus. Taisyklingai vartos gramatines formas ir konstrukcijas. Laikysis leksikos normų.		
VI etapas: Viduramžių žmogaus idealas. Riteriškumo samprata. Viduramžių teatras. Kalbotyra. (27 pamokos)				
<u>Skaitymas, literatūros (kultūros) pažinimas</u> Viduramžių literatūros savitumas. Pasirinkto viduramžių kūrinio („Rolando giesmė“) ištraukų komentuojamasis skaitymas. Riterių literatūros bruožai. Karžygių paveikslai. Riterio vertybės. Bibliniai motyvai kūrinyje. Dantės „Dieviškoji komedija“. K. de Trua „Persevalis, arba pasakojimas apie Gralį“. Biblijos kultūrinis klodas.	<u>15</u> 1 2 2 2 2	Interpretuos skaitomus tekstus: paaiškins netiesiogiai pasakytas mintis, požiūrius, grožiniame kūrinyje vaizduojamas situacijas remiantis įvairių sričių žiniomis, teksto visuma, teksto istoriniu kultūriniu kontekstu. (2.1.B) Mokės skaitomų tekstų informaciją performuoti į užrašus, konspektus, lenteles, schemas. Žinos kelis būdus šaltinio patikimumui įvertinti. Mokės tiksliai, aiškiai informuoti: nuosekliai, dalykiškai paaiškins sąvokas, analizuos procesus, reiškinius. Laikantis numatytų kriterijų pristatys savarankiškai	Kūrybinis darbas/ rašinys.	

Viduramžiai Lietuvoje. Gedimino laišakai.	1	perskaitytą knygą. Lavins gebėjimą paaiškinti sudėtingesnius procesus, reiškinius, požiūrius aiškiai nurodant logines sąsajas, vartojant dalykinę kalbą, tinkamas sąvokas ir terminus. Palygins du objektus, aiškiai nurodys lyginimo aspektus. (3.1.C)	Referatas.				
Žemininkų kūrybos pasaulis.	1						
K. Bradūnas. „Pokalbiai su karaliumi“.	1						
Viduramžių teatras. T. Dorstas „Merlinas, arba Nusiaubta šalis“.	1						
<u>Kalbos pažinimas</u>	2						
Kalbotyra. Lietuvių kalbos unikalumas ir savitumas.	5						
Lietuvių kalbos formavimosi procesas.	1						
Pagrindiniai lietuvių kalbos tyrėjai.	2						
<u>Rašymas, kalbos vartojimas</u>	7						
Tema, pagrindinė mintis, problema.	1						
Tiesioginė ir perkeltinė prasmė, potekstė.	2	Žinos pagrindinius aiškinimo modelius: teiginys- pavyzdys, priežastis- pasekmė, problema- sprendimas, lyginimas. Atsižvelgiant į aiškinimo tikslą pasrinks tinkamą modelį. Rašydami dalykinius aiškinamuosius tekstus vartos neutralią, gana specifinę leksiką, beasmenius sakinius, neveikiamuosius dalyvius.	Motyvacinis ar dalykinis laiškas.				
Kontekstas, jo reikšmė.	1						
Autobiografija (CV), motyvacinis ir dalykinis laiškas ir kt.	3						
VII etapas: Apibendrinimas, kartojimas (21 pamoka)							
<u>Skaitymas, literatūros (kultūros) pažinimas</u>	8				Formuos įgūdžius suprasti plačiai visuomenei skirtus grožinius ir negrožinius tekstus. (2.1) Atpažins aiškiai išsakytus ir numanomus autoriaus tikslus. Lavins gebėjimą daryti teksto visumą apibendrinančias išvadas: remiantis tiesiogiai pasakytais dalykais, potekste ir kūrinio kontekstu, nurodys teksto tikslą, aptars tematiką, problemas, pagrindines mintis, vertybes. (2.1.A) Nurodys esminius kultūros epochų ir literatūros krypčių- (antikos, viduramžių, romantizmo, realizmo,	Teksto suvokimo testas. Kalbos testas.	
Literatūros rūšys, žanrai, sąvokos.	2						
Literatūros raida.	2						
Tekstų komentuojamasis skaitymas.	4						
<u>Kalbos pažinimas</u>	9						
Fonetikos ir fonetinės rašybos kartojimas.	1						
Morfologijos kartojimas ir apibendrinimas.	2						
Rašybos kartojimas.	2						
Sintaksės kartojimas ir apibendrinimas: vientisinio ir	2						
			Diktantas su gramatine				

<p>sudėtinio sakinio nagrinėjimas ir skyryba.</p> <p>Leksikos ir stilistikos kartojimas.</p> <p><u>Rašymas, kalbos vartojimas</u></p> <p>Įvairių funkcinių stilių ir žanrų požymiai ir rašymo ypatumai.</p> <p>Lietuvių kalbos kurso apibendrinimas.</p>	<p>2</p> <p><u>4</u></p> <p>2</p> <p>2</p>	<p>modernizmo)- bruožus.</p> <p>Lavins gebėjimą taikyti daugumą rašybos, skyrybos, gramatikos taisyklių: sieks mintis formuluoti aiškiai, tiksliai, glaustai, logiškai. (3.2)</p> <p>Lavins gebėjimą rašyti atsižvelgiant į tikslą, situaciją, adresatą. (3.1)</p> <p>Lavins gebėjimą pasirinkti kalbinę raišką ir pritaikyti turinį atsižvelgiant į situaciją ir adresatą. (3.1.A)</p>	<p>užduotimi.</p>	
---	---	---	-------------------	--